

концесійних прав є першочерговим завданням відповідних інститутів влади і бізнес-співтовариства.

Список використаної літератури

1. Цивільний кодекс України. – Х.: «Одіссей», 2015р.
2. Господарський кодекс України. – Х.: «Одіссей», 2015р.
3. Закон України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України відносно спрощення умов ведення бізнесу (дерегуляція) " № 1580 від 22.12.14 р.
4. Базилевич В.Д. Інтелектуальна власність: Підручник / В.Д. Базилевич -2-ге вид., стер.-К.: Знання, 2014.- 431 с.
5. Заїка Ю.О. Українське цивільне право. Навч. посіб. - К. Істина, 2014. - 312 с.
6. Мікульонок І.О. Основи інтелектуальної власності: Навч. посібник.-К.: ІВЦ «Видавництво «Політехніка»», Ліра-К, 2014.-232 с.
7. Цивільне право: підручник: у 2 т./В.І. Борисова (кер. авт.кол.), Л. М. Баранова, Т. І. Бегова та ін.; за ред. В. І. Борисової, В. Л. Яроцького. - Х.: Право, 2014. - Т. 1. - 656 с.

***МАХОВА Лілія Олексіївна,
ВОРОНЬКО Олена Олександрівна,
асистенти кафедри цивільного та господарського права
ВНЗ Національний гірничий університет***

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРАВОВОЇ ЗАБЕЗПЕЧЕНОСТІ ПРИЙОМНИХ СІМЕЙ ТА ДИТЯЧИХ БУДИНКІВ СІМЕЙНОГО ТИПУ В УКРАЇНІ

Майбутнім будь-якої держави є діти. Для того, щоб виростити гідне покоління, що є запорукою процвітання країни у майбутньому, необхідно взяти на себе обов'язок належної турботи не лише над рідними, а й над знедоленими, позбавленими батьківського піклування дітьми. Адже у цивілізованих країнах та у загально - людському понятті не повинно існувати розмежування на «чужих» та «своїх».

Сирітство в нашій державі є значною соціальною проблемою. Над досягненням вагомих покращень в цій сфері працюють Міністерство у справах сім'ї, молоді та спорту і Державний департамент захисту прав дітей та усиновлення спільно з мережею Центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді та іншими органами влади.

Виховання дітей-сиріт є важливою задачею, рішення якої допоможе уникнути маси соціальних проблем в майбутньому. Кожен з нас розуміє, що

будинки сімейного типу, прийомні сім'ї, в яких батьки відповідально ставляться до взятих на себе обов'язків по вихованню прийомних дітей, може дати потенційній дитині більше ніж сиротинець, а тим більше міцна сім'я, що усиновила дитину-сироту. В нашій державі поширені три основні види утримання та виховання дітей-сиріт: виховання в дитячих будинках, виховання в дитячих будинках сімейного типу та усиовлення.

Діти - сироти і діти, позбавлені батьківської опіки, мають бути «адаптованими» до суспільства. Вони повинні звикати до сімейних партнерських стосунків, усвідомлювати свої права і обов'язки, розумітися на поняттях особистої честі та гідності.

Дитина, позбавлена батьківського піклування - це дитина, яка залишилася без піклування батьків у зв'язку з позбавленням їх батьківських прав, відібранням у батьків без позбавлення батьківських прав, визнанням батьків безвісно відсутніми або недієздатними, оголошенням їх померлими, відбуванням покарання в місцях позбавлення волі та перебуванням їх під вартою на час слідства, розшуком їх органами внутрішніх справ, пов'язаним з ухиленням від сплати аліментів та відсутністю відомостей про їх місцеперебування, тривалою хворобою батьків, яка перешкоджає їм виконувати свої батьківські обов'язки, а також підкинута дитина, дитина, батьки яких невідомі, дитина, від яких відмовились батьки, та безпритульні діти.

Дитина-сирота – це дитина, в якій батьки померли чи загинули.

Інститут прийомної сім'ї в Україні потребує значної уваги з боку державних органів. Метою створення такої сім'ї - є забезпечення належних умов для росту і розвитку в сімейному домашньому оточенні дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківської турботи, шляхом влаштування їх в сім'ї на виховання і спільне проживання. Сімейне виховання - це природне мікросередовище, здатне забезпечити задоволення головних потреб дитини. Але низький рівень соціального забезпечення населення, невпевненість у майбутньому, наляканість людей перед бюрократичною процедурою

оформлення певного статусу, - перешкоджає інтенсивному розвитку прийомних сімей в Україні.

На законодавчому рівні порядок прийому дітей в сім'ї визначений Постановою Кабінету Міністрів України № 565 від 26 квітня 2002 року "Про затвердження Положення про приймальну сім'ю" (з певними змінами та доповненнями). За перебуванням дітей в прийомних сім'ях і дитячих будинках сімейного типу ведеться чіткий контроль.

Прийомна сім'я — це сім'я або особа, що не перебуває в шлюбі, яка добровільно взяла із закладів для дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування, від 1 до 4 дітей на виховання та спільне проживання. Ті, хто взяли дітей у прийомну сім'ю, є прийомними батьками, а влаштовані діти — прийомними дітьми. Такі сім'ї забезпечуються соціальним супроводом фахівців служби у справах дітей і соціального центру сім'ї і молоді. Щорічно на основі зібраної інформації від педагогічного колективу шкіл, дитячих садків, де вчаться та перебувають такі діти, лікарів і дільничних інспекторів міліції, комісія робить висновки про гідні умови перебування і виховання в таких сім'ях.

Основними особливостями прийомних сімей є те, що:

- дитина в прийомній сім'ї зберігає статус сироти і користується відповідними пільгами (на відміну від усиновленої дитини);
- дитина знаходиться в прийомній сім'ї до 18-річчя або до закінчення ВНЗ (23 роки);
- прийомні батьки і батьки-вихователі дитячих будинків сімейного типу (ДБСТ) отримують від держави щомісячну винагороду у розмірі 35% від нарахувань на утримання прийомних дітей. Але ця винагорода не повинна перевищувати п'яти прожиткових мінімумів;
- облаштування дітей в прийомну сім'ю, проходить неодмінно з урахуванням віку прийомних батьків. На момент настання обома прийомними батьками пенсійного віку усі прийомні діти повинні досягти 18-ти літнього віку.

- прийомні батьки і батьки-вихователі ДБСТ повинні пройти обов'язкове навчання і тренінги перед створенням прийомної сім'ї. Таке навчання повинне проводитися кожні 2 роки;
- прийомна сім'я упродовж свого існування знаходиться на соціальному супроводі Центру соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді. В ході соціального супроводу прийомним батькам виявляється психологічна, педагогічна, соціальна юридична допомога;
- відсутня "таємниця усиновлення", прийомної дитини.

Основні етапи створення прийомної сім'ї:

- 1) необхідно подати заяву про бажання створити приймальню сім'ю і необхідні документи в міський центр соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді;
- 2) копії паспортів прийомних батьків;
- 3) довідку про склад сім'ї (форма № 3);
- 4) копію свідоцтва про шлюб (для сімейних пар);
- 5) довідку про стан вашого здоров'я і членів сім'ї, які проживають разом з вами (довідка про відсутність хронічних захворювань, обстеження венеролога, нарколога, психіатра);
- 6) нотаріально засвідчена письмова згода усіх повнолітніх членів сім'ї, які проживають разом з вами, на створення прийомної сім'ї;
- 7) довідка з місця роботи про прибутки за останні півроку;
- 8) копія документів на житло (технічного паспорта, домової книги);
- 9) зареєструватися в службі у справах дітей за місцем проживання як потенційні прийомні батькам або батьки-вихователі і отримати дозвіл про можливість створення прийомної сім'ї або дитячого будинку сімейного типу;
- 10) ознайомитися з базою даних на дітей і за участю служби у справах дітей і фахівця центру соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді визначитися відносно взаємного підбору дитини;
- 11) відвідування інтернатного закладу і встановлення контакту з дитиною;

12) районна державна адміністрація або міський виконавський комітет приймає рішення про визначення дитини в сім'ю.

13) У центрі соціальних служб для сім'ї, дітей і молоді пройти спеціальне навчання і отримати довідку про це і рекомендацію Центру.

На кожную дитину, яка передається у прийомну сім'ю, місцеві органи виконавчої влади зобов'язані видати такі документи:

1) рішення органу виконавчої влади — районної державної адміністрації або міськвиконкому — про направлення дитини у прийомну сім'ю;

2) свідоцтво про народження дитини;

3) висновок про стан здоров'я, фізичний та розумовий розвиток дитини;

4) довідка (атестат) про освіту або висновок про рівень розвитку, наданий психолого-медико-педагогічною консультацією;

5) рішення органу опіки і піклування за місцем походження дитини-сироти або дитини, позбавленої батьківського піклування, про встановлення відповідного статусу такої дитини та документи, на підставі яких ухвалено таке рішення (документи про батьків або осіб, що їх замінюють: копія свідоцтва про смерть, вирок або рішення суду, довідка про хворобу, розшук батьків та інші документи, що підтверджують відсутність батьків або неможливість виховання ними своїх дітей тощо; опис належного дитині майна, у тому числі житла, та відомості про осіб, які відповідають за його збереження);

6) довідка про наявність та місцеперебування братів і сестер чи інших близьких родичів дитини;

7) пенсійне посвідчення на дітей, які одержують пенсію, копія ухвали суду про стягнення аліментів.

Держава здійснює фінансове і матеріальне забезпечення прийомних сімей. Це проявляється в тому, що одному з прийомних батьків виплачується грошове забезпечення. Одному з батьків зараховується загальний трудовий стаж (у випадку якщо він не працює). У разі затвердження нового рівня

прожиткового мінімуму розмір соціальної допомоги і грошового забезпечення перераховується без додаткового звернення прийомних батьків.

Для розвитку і підтримки сімейних форм виховання законодавством України передбачена підтримка подружніх пар, які усиновляють дитину у віці до 3 років. Їм надається одноразова допомога при усиновленні і одноразова оплачувана відпустка у зв'язку з усиновленням дитини тривалістю 56 календарних днів, що є істотною підтримкою сім'ї. Крім того прийомні батьки отримують грошове забезпечення і допомогу на дітей, що знаходяться під опікою або опікуванням, у розмірі двох прожиткових мінімумів для дітей відповідного віку. Гроші, які виділяються на утримування дітей в приймальній сім'ї переказуються на особовий рахунок одного з прийомних батьків, відкритий у банку за місцем проживання прийомної сім'ї. Не використані гроші вилученню не підлягають і можуть використовуватися прийомними батьками для задоволення потреб прийомних дітей наступного року. Також щороку забезпечується безкоштовне оздоровлення прийомних дітей в дитячих оздоровчих установах. Прийомні діти, які за медичними показниками потребують санаторно-курортне лікування, забезпечуються путівками в спеціалізовані санаторії.

Перешкодами для функціонування прийомної сім'ї сьогодні залишається: несприятливі умови для виховання дітей і загального проживання (важка хвороба прийомних батьків, зміна їх сімейного стану, відсутність взаєморозуміння батьків з дітьми, конфліктні стосунки дітей), не виконання прийомними батьками обов'язків відносно належного виховання, розвитку, утримування дітей. Договір може бути розірваний, якщо діти повертаються до рідних батьків, дитина досягла повноліття, прийомні батьки досягли пенсійного віку.

Дитячий будинок сімейного типу (ДБСТ) — окрема сім'я, що створюється за бажанням подружжя або окремої особи, яка не перебуває у шлюбі, які беруть на виховання та спільне проживання не менш як 5 дітей-сиріт і дітей, позбавлених батьківського піклування. Загальна кількість дітей у

дитячому будинку сімейного типу не повинна перевищувати 10 осіб, враховуючи рідних. Основою правового регулювання функціонування дитячих будинків сімейного типу в Україні є статті 256-5, 256-6 і 256-7 Сімейного кодексу України, Постанова Кабінету Міністрів України від 26 квітня 2002 р. N 564 Про затвердження Положення про дитячий будинок сімейного типу та інші правові акти.

Відповідно до діючого законодавства - будинок сімейного типу в Україні створюється районними (міськими) державними адміністраціями. Держава надає сім'ї, яка бере на виховання дітей, фінансову та соціальну підтримку. Між батьками-вихователями та органом, який прийняв рішення про створення дитячого будинку сімейного типу, на основі типового договору укладається договір про організацію діяльності дитячого будинку сімейного типу.

У дитячому будинку сімейного типу один із батьків (зазвичай, мати) не працює і займається вирішенням справ великої родини, тому передбачено здійснення загальнообов'язкового державного соціального страхування та збору на обов'язкове державне пенсійне страхування батьків-вихователів. Орган виконавчої влади виділяє грошові виплати на утримання вихованців, надає всіляку допомогу сім'ї, виплачує батькам-вихователям грошову винагороду. Разом з тим представники органів виконавчої влади періодично перевіряють умови виховання, утримання дитини, і якщо вони не виконуються, мають право розірвати угоду з батьками-вихователями. Батьки-вихователі отримують права опікунів або піклувальників без спеціальних на те повноважень.

Вихованці дитячого будинку сімейного типу не отримують нових сімейних правовідносин, вони мають право підтримувати особисті контакти з батьками та іншими родичами, якщо це не суперечить їх інтересам і не заборонено рішенням суду. Вони не втрачають статусу дитини-сироти та дитини, позбавленої батьківського піклування, за ними залишаються пільги, які гарантуються державою таким дітям (отримання та збереження житлової площі та майна, влаштування на навчання тощо).

На дітей-вихованців дитячих будинків сімейного типу щомісячно виділяється державна соціальна допомога. Якщо дитина отримує пенсію, аліменти, стипендію, державну допомогу, то розмір соціальної допомоги визначається як різниця між передбаченою соціальною допомогою і загальними виплатами на дитину.

В Україні на початок 2015 року спостерігається низький рівень усиновлення дітей-сиріт та їхнього виховання в дитячих будинках сімейного типу, який становить 5.31% та 7.34% відповідно, також значною є різниця між критеріями, що були піддані оцінці серед регіонів країни в категоріях виховання у дитячих будинках сімейного типу та усиновлення прийомними сім'ями. Дані показники свідчать, що курс на створення будинків сімейного типу не був в повній мірі реалізованим, а незначне число вихованців, усиновлених прийомними сім'ями, говорить, що з одного боку сім'ї не проявляють належного інтересу до всиновлення, а з іншого – держава недостатньо мотивує потенційні сім'ї, які прагнуть всиновити дитину. Також на перешкоді всиновленню доволі часто стає недосконалість законодавства в цій області. В результаті неповного вирішення проблеми виховання в дитячих будинках сімейного типу та усиновлення, втрачають усі – суспільство, потенційні прийомні сім'ї, та найбільше – діти-сироти. Вирішення даної суспільно-вагомої проблеми, методом виховання дітей-сиріт у сімейному колі однозначно допоможе уникнути ймовірних комплексів та поліпшить їхню подальшу соціальну адаптацію.

Сьогодні найбільша кількість будинків сімейного типу та їх вихованців знаходиться у Дніпропетровській області – 101 дитячий будинок сімейного типу (684 дитини), 356 приймальних сімей, де виховується 918 дітей-сиріт.

Суспільство зобов'язане створити умови для підтримки соціально незахищених категорій дітей, не ізолювати їх від соціуму, а інтегрувати у нього через пріоритетність в соціальній політиці саме сімейних форм допомоги дітям-сиротам. Ці положення зафіксовані і в міжнародних документах (Конвенція

ООН про права дитини, Декларація прав дитини, Всесвітня декларація про забезпечення виживання захисту і розвитку дітей тощо).

Не діти винні в тому, що осиротіли. Кожна дитина без батьків - це провина дорослих, тому і допомоги діти чекають саме від нас. І єдине, що дійсно може врятувати дитину від життєвих труднощів, - це сім'я.

Створивши прийомну сім'ю, дитячий будинок сімейного типу, - Ви стаєте не просто прийомними батьками та вихователями а тими, хто стоїть у джерелах відродження духовності, людьми, яким не байдужа доля маленької Людини та Майбутнього всієї країни!

Література:

1. Конституція України.
2. Сімейний кодекс України. – Х.: «Одіссей», 2015р.
3. Сімейне право України: Підручник/Л. М. Баранова, С37 В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін.; За заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. – К.: Юрінком Інтер, 2014. — 216 с.
4. Право соціального забезпечення в Україні: Підручник. — Х: «Одіссей», 2014.— 384 с.
5. В статті використані дані з джерел:
 - Міжнародний правозахисний дитячий центр «Майбутнє України».
 - Обласна інформаційна служба з актуальних питань сирітства в Україні.

***КОШОВА Надія Миколаївна**
старший викладач кафедри цивільного та господарського права
ДВНЗ «Національний гірничий університет», адвокат*

ВСТАНОВЛЕННЯ СТАТУСУ ОСОБИ, ЯКА ПОСТРАЖДАЛА ВІД ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ: ПОРЯДОК, СТАН ТА ПРОБЛЕМИ

На превеликий жаль рабство, а його різновидом є торгівля людьми, існує в світі і в XXI столітті. Міжнародна спільнота в цілому та Україна, зокрема, приділяють велику увагу і докладають чимало зусиль, щоб протидіяти цьому жахливому явищу. Але незважаючи на всі заходи, даний «бізнес» є одним із найприбутковіших на рівні з торгівлею зброєю та наркотиками. Пояснюється це відносною легкістю отримання наживи та складністю процесу доказування вини злочинців та притягнення їх до відповідальності. Цей злочин має латентний характер, зовсім небагато людей, які стали жертвами торгівлі